

Zpráva o činnosti Archivu Národního technického muzea v Praze za rok 2014

Sídlo archivu a kontakty: Kostelní 42, 170 78 Praha 7

tel. +420 220 399 196, fax. +420 220 399 200,
archiv@ntm.cz, www.ntm.cz/cs/archiv/

Zřizovatel: Ministerstvo kultury ČR, zřizovací listina č. j. 17476/2000 z 27. 12. 2000 ve znění rozhodnutí ministra kultury č. 24/2009 ze dne 22. 12. 2009.

Zařazení v organizační struktuře instituce: Národní technické muzeum – odbor vědeckého tajemníka – oddělení Archiv Národního technického muzea

Akreditovaný specializovaný archiv podle zákona č. 499/2004 Sb., § 80, odst. 4 (akreditace potvrzena ředitelem OASS MV ČR dne 2. 12. 2008, č. j. MV-70447-4/AS-2008).

Výroční zpráva Archivu Národního technického muzea za rok 2014 byla vyhotovena na základě odst. 1 a 2 § 62 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Zpráva byla rovněž vyhotovena v souladu s metodickým návodem odboru archivní správy Ministerstva vnitra (č.j. AS-366/1-2005) ze dne 24. února 2005 - metodika zpracování výročních zpráv specializovaných, bezpečnostních a soukromých archivů.

I. Personální obsazení archivu NTM v roce 2014

vedoucí oddělení:

PhDr. Zdeněk Vácha

pracovníci:

Mgr. Pavel Fabini (0,5 úvazku, do 31. 3. 2014)

PhDr. Jan Hozák (0,5 úvazku)

Romana Kmočová

Mgr. Zuzana Nedbalová (od 1. 12. 2014)

Mgr. Jaromír Patočka (0,5 úvazku, od 1. 4. 2014)

Bc. Dana Šafářová, DiS. (do 31. 12. 2014)

PhDr. Adriana Šmejkalová (0,8 úvazku, od 1. 9. 2014)

II. Celkové množství uložených archiválií

V Archivu NTM je k 31. 12. 2014 evidováno celkem 615 fondů a sbírek v celkové metráži 2049,90 bm; nezpracovaná část (335 archivních souborů) tvoří 1922,06 bm (93,76%), zpracovaná (189 archivních souborů, dalších 91 souborů je částečně zpracováno) 127,84 bm (6,23%), z toho inventarizovaná (23 archivních souborů) 42,73 bm (2,08%, resp. 33,42% ze zpracované části). Všechny archivní soubory jsou evidovány v evidenčním statusu 1 jako „archivní soubory v přímé péči instituce, uložené v instituci“.

Evidence v programu PEVA byla vykonávána průběžně, nově bylo zapsáno 7 fondů/sbírek, 335 listů NAD bylo průběžně aktualizováno.

Základní evidence archivních pomůcek obsahuje 303 archivní pomůcky.

II. 1 Generální inventura fondů a sbírek 2012-2014

Kontrola fondů a sbírek pokračovala po celý rok 2014 díky povolenému odkladu ukončení akce, souběžně s pokračujícím stěhováním fondů a sbírek do nového archivního depozitáře. V roce 2014 byla provedena GI u zbývajících 368 fondů a sbírek. K 31. 12. 2014 tak byly zkontrolovány všechny archivní soubory.

V rámci provádění GI byly nalezeny dříve nedohledané fondy: *Ladislav Bednář, přádelna a tkalcovna, Semily* (NAD 297), *Spolek mlynářských Praha* (NAD 481), *Rous Josef, Ing.* (NAD 507).

Naopak jako nedohledané je potřeba nově označit dílčí část *Sbírky fotografií* (NAD 800/5).

Z evidence byl vyjmut fond *Roháček Jan* (NAD 243), který byl již v roce 1948 zařazen do *Sbírky vzpomínek a rukopisů k dějinám techniky a průmyslu* (NAD 791), dále *Veselý Jaroslav, Ing.* (NAD 514), který byl sloučen s fondem *Veselý Jaroslav, Ing.* (NAD 62) a *Brada Karel, Ing.* (NAD 702), který byl sloučen s fondem *Brada Karel, Ing.* (NAD 499).

Dohledáním/nedohledáním výše zmíněných fondů se počet nedohledaných fondů a sbírek snížil z 51 (stav k 31. 12. 2013) na 48.

Nedohledané jednotlivé archiválie se vykazují u dalších 125 archivních souborů, přičemž u 74 z nich se prokazatelně jedná o důsledek poškození archivních souborů během povodně v roce 2002.

Protokol se všemi přílohami byl předán Odboru archivní správy a spisové služby 21. 1. 2015, výsledky byly akceptovány dopisem čj. MV-11405-2/AS-2015.

III. Výběr, zpracování a využívání archiválií

III. a) Výběr archiválií

III. 1. a) Výběr archiválií ve skartačním řízení

Výběr archiválií ve skartačním řízení nebyl v roce 2014 prováděn.

III. 1. b) Výběr archiválií mimo skartační řízení

vnější změna č. 1/2014: 857 *Sdružení automobilového průmyslu* - dar;

vnější změna č. 2/2014: 810 *Sbírka plaket, medailí, mincí a drobné plastiky* – dar numismatických archiválií;

vnější změna č. 3/2014: 800 *Sbírka fotografií* – dar fotoalba;

vnější změna č. 4/2014: 810 *Sbírka plaket, medailí, mincí a drobné plastiky* – koupě pamětní mince;

vnější změna č. 5/2014: 800 *Sbírka fotografií* – koupě fotografií;

vnější změna č. 6/2014: 807 *Sbírka výkresů, technické dokumentace, map a schemat* – dar výukových instruktážních tabulí;

vnější změna č. 7/2014: 213 *Märky, Bromovský et Schulz, Hradec Králové-Adamov-Praha (dříve Bromovský, Schulz et Sohr; Ruston, Bromovský et Ringhoffer)* – koupě výkresů;

vnější změna č. 8/2014: 807 *Sbírka výkresů, technické dokumentace, map a schemat* – koupě výkresů;
vnější změna č. 9/2014: 832 *Nováček Prokop* – koupě části osobní pozůstalosti;
vnější změna č. 10/2014: 810 *Sbírka plaket, medailí, mincí a drobné plastiky* – koupě pamětní mince.

III. 1. c) Při provádění GI a stěhování archivních fondů a sbírek do nového archivního depozitáře byly nalezeny a zaevidovány tyto fondy a sbírky:

858 *Putzlacher Anton Thomas - Fasciculi patentium (sbírka cirkulářů a nařízení)*;
859 *Kruliš-Randa Ivo, Ing., CSc.*;
860 *Technicko-ekonomický výzkumný ústav hutního průmyslu, Praha*;
861 *Sbírka železničních map, plánů a profilů tratí*;
862 *Sbírka archiválií k historii železniční dopravy*;
863 *Sbírka jízdních dokladů*.

III. 2. Zpracování archiválií

Zpracovávány/inventarizovány byly tyto fondy a sbírky:

621 *Koblic Přemysl (Kmochova-Šafářová-Vácha-Vrbová, 4,55bm, inventarizováno průběžně)*;
697 *Soubor zahraničních patentových věstníků (archiv, 60 bm, zpracováváno průběžně)*;
789 *Sbírka ikonografických pramenů k dějinám techniky a průmyslu (Hozák-Šafářová-Nedbalová, 41 ks, inventarizováno průběžně)*;
800 *Sbírka fotografií (Šafářová, 195 ks foto + 77 ks film, inventarizováno průběžně)*;
810 *Sbírka plaket, medailí a mincí (Hozák, 69 ks, inventarizováno průběžně)*.

Vzhledem k provádění GI NAD po celý rok 2014 nebyla za tento kalendářní rok dokončena a schválena žádná archivní pomůcka. Při provádění GI byla dohledána a zaevidována archivní pomůcka (prozatímní inventární soupisy) k fondu *Ryšavý Josef (NAD 518, AP 325)*. Skoro dokončené je zpracování registratur *ČZ-Cagiwa, a. s., Strakonice (NAD 824)* a *Technometra Radotín, a. s. (NAD 826)*.

Pokračovalo se v konverzi papírových archivních pomůcek do programu Janus a formátu PDF (Dana Šafářová, Magdalena Benešová, Zuzana Nedbalová). Průběžně je převáděna do Janusu kartotéka ke *Sbírce fotografií (NAD 800)*.

Do elektronické podoby (databáze, pdf) bylo celkem převedeno již 289 archivních pomůcek (tj. 95,37% z celkového počtu 303 AP).

III. 3. Využívání archiválií, badatelské služby

Badatelna archivu byla po celý rok z důvodu nenaplnění personálního stavu a provádění GI zbylými pracovníky archivu oficiálně uzavřena. Badatelské dotazy byly řešeny především telefonicky, e-mailem

či poštou, pouze ve výjimečných případech, které byly schváleny generálním ředitelem NTM, fyzickou návštěvou badatele.

Do konce roku 2014 byly zaznamenány celkem 84 návštěvy (z toho 13 návštěv pracovníků NTM) 46 badatelů (z toho bylo 7 pracovníků NTM). Ke studiu bylo předloženo 1157 archivních jednotek či souborů z 38 fondů a sbírek.

Na přípravě materiálu badatelům a badatelkám se podílely všechny pracovnice a všichni pracovníci archivu. Celkem bylo zodpovězeno 111 dotazů týkajících se archivních fondů a sbírek, z nichž 92 bylo od badatelů mimo instituci a 18 od pracovníků NTM.

IV. Stav archiválií

Z celkového počtu 615 archivních souborů, které Archiv NTM vede v základní evidenci NAD, je 266 archivních souborů nepoškozeno a 373 archivní soubory poškozeny (především: křehkost a lámavost, trhliny a přelomení, plísně, voda, prach).

Za rok 2014 byly do nových archivních obalů přebaleny archiválie v kartonech i balících v souhrnné metráži cca 20 bm.

Za rok 2014 bylo digitalizováno celkem 2208 jednotlivin z 19 archivních fondů a sbírek. Všechny digitální kopie mají statut kopií studijních.

V. Konzervace a restaurování archiválií

Z důvodu omezené kapacity restaurátorského pracoviště v NTM byly prováděny konzervátorské a restaurátorské zásahy pouze u jednotlivin.

VI. Odborné aktivity ANTM

VI. 1. Prezentační činnost

VI. 1. a) Podíl Archivu NTM na výstavách a expozicích NTM:

Hozák Jan: podíl na přípravě obrazové části výstavy „*Naše moře ...*“ *Rakousko-uherské válečné námořnictvo*. 4. 6. – 30. 11. 2014. V rámci cyklu výstav „*Velká válka*“; součást projektu NAKI – DF13P01OVV007 – Historický fotografický materiál.

Hozák Jan: podíl na přípravě obrazové části výstavy „*Hudba ve spirále*“. 22. 5. – 2. 11. 2014.

Hozák Jan: Příprava podkladů a korektura scénáře k filmu „*Šumné NTM*“ (v rámci projektu *Šumné stopy*, David Vávra – Radovan Lipus).

Kmočová Romana – Šafářová Dana – Štanzel Tomáš - Vácha Zdeněk – Vrbová Pavla: „*Přemysl Koblic (1892-1955), legendární postava české amatérské fotografie*“, NTM (4.) 5. 12. 2014 – 30. 4. 2015.

VI. 1. b) Podíl Archivu NTM na výstavách a expozicích jiných organizací:

Kmočová Romana: příprava podkladů pro stálou expozici Středočeského muzea Rožtoky u Prahy „*Život v letovisku aneb jak se jezdilo do Rožtok na letní byt*“.

Šafářová Dana: příprava podkladů pro výstavu Národního muzea-Českého muzea hudby „Antonín Dvořák a vlaky“. 21. 3. 2014 – 29. 3. 2015.

Šafářová Dana – Hozák Jan: příprava podkladů pro výstavu Muzea hlavního města Prahy „Holešovice – Bubny/V objetí Vltavy“. 26. 11. 2014 - 19. 4. 2015.

Prezentace na internetu:

Archiv NTM se prezentoval na vlastních stránkách

<http://www.ntm.cz/archiv-knihovna/archiv-ntm>.

VI. 2. Účast na výzkumných a přednáškových akcích

VI. 2. a) Přednášky:

Hozák Jan: *Tovární práce ve světle dobových svědectví tzv. Kleplový sbírky vzpomínek a rukopisů v Archivu NTM*. 34. ročník plzeňského symposia k problematice 19. století: *Útisk, charita, vyloučení – sociální 19. století* (27. 2. – 1. 3. 2014), Západočeské muzeum Plzeň, 27. 2. 2014.

Hozák Jan: *Vzhůru do oblak. Balonové létání od Jubilejní výstavy 1891 do začátku první světové války*. *Týden vědy a techniky* (1. – 15. 11. 2014), Knihovna AV ČR, 12. 11. 2014.

Kmochová Romana – Vrbová Pavla: *Večery s Přemyslem Koblicem, část III. Křížem krážem po pravém břehu Vltavy. Od Podolí přes Nusle a Michli až na Nové a Staré Město*. Klub za starou Prahu, Mostecká 1 (Juditina věž), 3. 2. 2014.

Kmochová Romana – Vácha Zdeněk - Vrbová Pavla: *Večery s Přemyslem Koblicem, část IV. Křížem krážem po levém břehu Vltavy. Od Holešovic přes Hradčany, Malou Stranu, Smíchov a Košíře až do Prokopského údolí*. Klub za starou Prahu, Mostecká 1 (Juditina věž), 3. 3. 2014.

Kmochová Romana – Vrbová Pavla: *Večery s Přemyslem Koblicem, část V. Královské Vinohrady a Vršovice*. Klub za starou Prahu, Mostecká 1 (Juditina věž), 7. 4. 2014.

Kmochová Romana – Vrbová Pavla: *Vršovice 1910-1955 objektivem Přemysla Koblice*. Divadlo Mana, Husův sbor, Moskevská 34, Praha-Vršovice, 11. 6. 2014.

Patočka Jaromír: *Bitevní loď S. M. S. Szent István a její zkáza v roce 1918*. Konference *Věda a technika v českých zemích za první světové války*. NTM, 14. 10. 2014.

Šmejkalová Adriana: *Válka v obrazech – futurismus a Bohumil Kubišta*. Konference *Věda a technika v českých zemích za první světové války*. NTM, 14. 10. 2014.

Vácha Zdeněk: *„Dneska skládám svoje náčiní a putuji zas dál. Mám zde s fotografováním celodenní zaměstnání.“ Přemysl Koblic válečným fotografem (1916-1918)*. Workshop „Fotografie a I. světová válka“, NTM, 27. 11. 2014.

VI. 2. b) Granty a výzkumné projekty:

Hozák Jan: *Historický fotografický materiál – identifikace, dokumentace, interpretace, prezentace, aplikace, péče a ochrana v kontextu*

základních typů paměťových institucí. Výzkumný projekt NAKI MK ČR DF13P01OVV007.

Vácha Zdeněk – Kmochová Romana – Šafářová Dana: *Přemysl Koblic. Fotograf mnoha „tváří“ Prahy a výzkumník ve fotografické technice a chemii.* Výzkumný projekt NAKI MK ČR DF12P01OVV042. Projekt byl 31. 12. 2014 dokončen a výsledky jsou průběžně prezentovány na <http://koblic.ntm.cz>.

VI. 3. c) lektorské posudky apod.

Hozák Jan: Lektorský posudek článku Tomáše Kučery: *Božkové ve sbírkách Národního technického muzea v Praze.* Časopis Společnosti přátel starožitností, 122, 2014, č. 2, s. 65-86.

Hozák Jan: Lektorský posudek článku Andrey Jelínkové: *Sbírka vzduchoplavecké literatury v Knihovně AV ČR.* Knihy a dějiny, 21, 2014, s. 43-75.

VI. 3. Bibliografie pracovníků

Hozák Jan: *Rakousko-uherské válečné loďstvo objektivem fotografů.* In: Jelínek Jaroslav (ed.): *Rakousko-uherské válečné námořnictvo ve fotografii,* Praha 2014, s. 11-22.

Hozák Jan: *Závodní dráha AVUS a svět automobilových závodů ve dvacátých a třicátých letech 20. století.* In: Miloš Hořejš a kol.: Jiří Kristián Lobkowicz. *Aristokrat s duší závodníka. Kapitoly z dějin české aristokracie a automobilismu,* Praha 2014, s. 202-218.

Kmochová, Romana - Šafářová, Dana - Vrbová, Pavla - Vácha, Zdeněk - Štanzel, Tomáš: *Přemysl Koblic: fotograf, chemik,* Praha 2014, 235s.

Vácha Zdeněk: *Fotografické počátky Přemysla Koblice,* Sborník Historická fotografie 13, 2014, s. 60-65.

Vácha Zdeněk: *Fotografická pozůstalost Ing. Přemysla Koblice, průkopníka české amatérské fotografie,* Sborník Historická fotografie 13, 2014, s. 109-111.

Vrbová Pavla – Kmochová Romana: *Praha objektivem Přemysla Koblice,* Pražský sborník historický 42, 2014 (v tisku).

VI. 4. Práce v interních orgánech NTM

Hozák Jan – vědecká rada NTM

Vácha Zdeněk – redakční rada NTM

VI. 5. Pedagogická činnost pracovníků

Pracovnice a pracovníci Archivu NTM se podíleli na vedení praxe studentů oboru kulturněhistorická a muzeologická studia na Fakultě přírodovědně-humanitní a pedagogické Technické univerzity V Liberci Petra Štěrby a Ivety Vavřinové.

VI. 6. Členství ve vědeckých a kulturních institucích, organizacích apod.

Hozák Jan: Česká archivní společnost (skupina specializovaných archivů), Společnost Františka Křížíka, Muzejní rada Národního zemědělského muzea, Umělecko-historická společnost, Československá společnost pro dějiny věd a techniky.

Vácha Zdeněk: Česká archivní společnost (skupina specializovaných archivů)

PhDr. Zdeněk Vácha, vedoucí Archivu Národního technického muzea
dne 27. 2. 2015